

ГОЛОВА ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

11/10-1002

06.12.2019

Голові Служби безпеки України

БАКАНОВУ І.Г.

Шановний Іване Геннадійовичу!

Надсилаємо адресований Вам депутатський запит народного депутата України Колюха В. В., оголошений на засіданні Верховної Ради України 6 грудня 2019 року, для розгляду і надання відповіді автору запиту і Голові Верховної Ради України у встановлений чинним законодавством 15-денний термін.

Додаток: депутатський запит на 4 арк. у 1 прим.

З повагою

Дмитро РАЗУМКОВ

**НАРОДНИЙ ДЕПУТАТ УКРАЇНИ
КОЛЮХ ВАЛЕРІЙ ВІКТОРОВИЧ**

Комітет з питань освіти, науки та інновацій

01108, м. Київ, вул. Грушевського, 5, тел.: (044) 255 23 38

№ 2019/92 - 1/5

2 грудня 2019 р.

**Прем'єр-міністру України
Гончаруку О.В.**

**Голові Служби безпеки України
Баканову І.Г.**

ДЕПУТАТСЬКИЙ ЗАПИТ

**щодо правомірності державного
фінансування іноземних приватних
компаній шляхом оплати доступу до англomовних
наукометричних баз Scopus та Web of Science**

Доводжу до Вашого відому, що у 2016 році затверджено новий Порядок присвоєння вчених звань, який визначив жорсткі критерії оцінки науково-педагогічної або наукової діяльності здобувачів вчених звань, пов'язані з наявністю міжнародних публікацій, сертифіката з англійської мови, проходженням закордонного стажування. На сьогодні склалася така ситуація, за якої присудження наукового ступеню та присвоєння вченого звання, залежить від публікації у закордонних виданнях, проіндексованих у базах даних Scopus та Web of Science.

Варто зазначити, що за даними Міністерства освіти і науки України, станом на кінець жовтня 2019 року уже близько 400 українських закладів вищої освіти та наукових установ отримали доступ до міжнародних наукових баз даних **Scopus та Web of Science за кошти державного бюджету.**

Останнім часом у вітчизняному науковому середовищі точаться дискусії щодо доцільності впровадження в Україні іноземних наукометричних баз

<https://www.onovlenakraina.org/single-post/2019/11/12/Science-is-a-strategic-sphere-of-activity-of-the-state>).

Відповідно до Наказу Міністерства освіти і науки України №269 від 27.02.2019 р. «Про затвердження Порядку забезпечення доступу закладів вищої освіти і наукових установ до електронних наукових баз даних» (<https://ips.ligazakon.net/document/view/re33434?an=1>) отримати доступ до баз (бази) можуть усі українські заклади вищої освіти та наукові установи державної та комунальної форм власності.

В Україні прийом заявок на отримання доступу до Scopus та Web of Science з травня 2019 р. здійснює ДНТБ України – Державна науково-технічна бібліотека України (<https://dntb.gov.ua/international-db-dntb>).

Послуги з надання права доступу і права на використання ресурсів електронної бази даних Scopus в Україні надає голландська компанія «Ельзевір» («Elsevier B.V.») (0050.33.019). Адреса: 1043, Нідерланди, Північна Голландія, Amsterdam, Radarweg 29 (<https://www.dzo.com.ua/tenders/3878170>).

Послуги з надання права доступу і права на використання ресурсів електронної бази даних Web of Science в Україні надає британська компанії «Кларівейт Аналітікс (ЮКЕЙ) Лімітед» (Clarivate Analytics (UK) Limited) (03940169). Адреса: Велика Британія, Англія, Лондон SE18E3, 160 Блекфрайарс Роад Фрайарс Хаус (<https://www.dzo.com.ua/tenders/3878513>).

За підключення ДНТБ України до баз даних через систему прозоро в 2019 році з державного бюджету було сплачено: «Elsevier B.V.» (Scopus) – 741 238,00 EUR (<http://acm-ua.org/poshuk.php?poshuk=Elsevier>); «Clarivate Analytics (UK) Limited» (Web of Science) – 645 000,00 USD (<http://acm-ua.org/poshuk.php?poshuk=03940169>).

Компанія «Clarivate Analytics» в Україні в рамках підтримки користувачів, що отримали доступ до платформи «Web of Science» за кошти держбюджету за результатами конкурсу МОН, організовує семінари і вебінари (https://www.facebook.com/WoS.Ukrainianin/?tn-str=k*F).

Станом на 24.10.2019 р. за даними Open Science in Ukraine в Scopus та Web of Science індексується 122 українських наукових видань (<http://www.kspu.edu/About/DepartmentAndServices/Library/2013Academics/2013UJSc.aspx>).

Web of Science (до 2014 Web of Knowledge) – платформа, на якій розміщено бази наукової літератури і патентів, до 2016 року належала Thomson Reuters. В листопаді 2016 року відділення IP & Science придбано інвестиційними фондами і функціонує як Clarivate Analytics.

Clarivate Analytics – приватна компанія, штаб-квартира знаходиться у Філадельфії (<https://www.bloomberg.com/profile/company/1513925D:US>).

Східноєвропейський офіс розташовується в Росії: 105064 Москва, вул. Земляний Вал, 9, БЦ «REGUS», тел. +7 495 967 97 97 (<https://clarivate.ru/>).

Scopus – бібліографічна і реферативна база даних та інструмент для відстеження цитованості статей, опублікованих у наукових виданнях. Є однією зі складових інтегрованого науково-інформаційного середовища SciVerse. Розробником та власником SciVerse Scopus є видавнича корпорація Elsevier.

Elsevier – одна з найбільших видавничих компаній світу, заснована у 1880 році в Амстердамі (Нідерланди). Штаб-квартира знаходиться і в Амстердамі, і у Філадельфії. Свою назву носить від прізвища родини Ельзевір, видавців з Нідерландів (Lodewijk Elzevierius, Elsevier). На даний час належить до видавничого холдингу Reed Elsevier (<https://www.elsevier.com/>). Східноєвропейський офіс розташовується в Росії: 105120 Москва, 2-й Сиром'ятнічеський пров., 1, БЦ «Дельта Плаза», тел. +7 495 937 68 61.

В Україні діяльність Elsevier B.V. спрямована проти проекту Відкрита наука (Open Science), розробленого в Євросоюзі (http://www.golos.com.ua/article/304880?_utl_t=fb) – приймає участь у семінарах на території України, які організовує МОН України, Національна бібліотека України ім. В.І. Вернадського та інші наукові установи.

Інтереси Elsevier в Україні представляють: Марат Фатхуллін – директор Elsevier Росія, Україна, Білорусія (м. Москва) та Андрій Локтев – консультант по ключовим інформаційним рішенням Elsevier (<http://www.elsevierscience.ru/about/contacts/>).

Із зазначеного слідує, що Українська держава щороку спрямовує близько 1 500 000 доларів США на рахунки приватних іноземних компаній, діяльність яких на території України координується з Москви.

По-друге, вказані кошти платників податків сплачуються не для розвитку вітчизняної наукометричної системи у складі НАН України, а для оплати доступу до англomовних наукових джерел, опублікованих у приватних зарубіжних видавництвах.

По-третє, Урядом, перед ухваленням такого рішення не було вивчено реальні нагальні потреби наукових установ та університетів щодо доступу до Scopus та Web of Science. Статистика користування цим високовартісним сервісом свідчить про неефективне розпорядження бюджетними коштами.

Діяти в державних інтересах, означає сприяти досягненню суспільного (загального) блага. Наразі, фінансування закордонних комерційних компаній має ознаки не євроінтеграції української науки, а продовження провінційної політики колоніального наслідування усього закордонного. Замість розвитку власних наукометричних ресурсів, вітчизняний уряд спрямовує значні фінансові

ресурси на придбання іноземних продуктів.

З огляду на вищевикладене, **прошу** вжити заходи контролю щодо фінансування коштом державного бюджету України підключення Державної науково-технічної бібліотеки України до баз даних Scopus та Web of Science.

Встановити, якого саме суспільного блага намагався досягти Уряд ухвалюючи рішення щодо фінансування комерційних компаній Elsevier B.V. та Clarivate Analytics (UK) Limited? Скільки коштів платників податків було витрачено на організацію та проведення семінарів щодо користування Scopus та Web of Science, чи доцільніше було би створити Національну наукометричну базу України з метою акумулювання інформаційних ресурсів про національні надбання в галузі освіти і науки.

З повагою
народний депутат України

В.В. Колюх